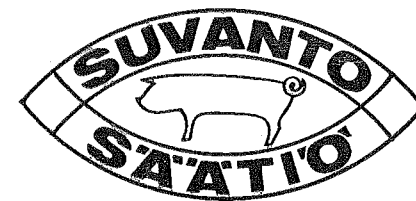

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 4 1976
TOUKOKUU

Kiviniemen kosken maantiesilta. Kuva otettu keväällä 1930. Kuvassa Helmi Pihlajaniemi ja tytär Mirja.

Muista Jeesusta Kristusta

Huoneeni seinällä on kotikirkon kuva. Sitä katsellessani nousee mieleeni monia tapahtumia sen piirissä. Muistan jumalanpalvelukset, joiden aikana pikku poika vain vaivoin pysyi hereillä pitkän saarnan aikana. Monet juhlapäivät niinkään astuvat esiin. Niistä ehkä herkeimpänä oma ripillepääsy-päivä. Myöskin monet seurakuntamme sananpalvelijat muistuvat mieleen lämmittävinä ja herkistävinä. He ovat palvelleet uskollisina kukin niillä armolahjoilla, joita omistivat. Toivon mukaan he ovat Herran kansan perille päässeiden joukossa.

Vuosikymmenet ovat vierineet ja nyt on tullut aika irroittaa käsiään niistä monista tehtävistä, joita miehuusvuosinaan hoiteli. Nyt on aikaa muistella ja tilittää mennyttä. Ei niin, että muistot elättäisivät, ne vain antavat väriä myös nykyhetkeen. Muistot velvoittavat samalla kiittämään. On muistoja, jotka suorastaan kantavat meitä eteenpäin nykyhetkesäkin. Paavali kehottaa Timoteusta muistamaan Jeesusta Kristusta

(2 Tim. 2:8) Siinä on jatkuvan ja uudistuvan muistamisen aihe meilekin. Kai mekin muistamme, kun Jeesus Kristus kirkasti itsensä ja pyysi päästä ohjaamaan elämäämme. Muistatko mitä vastasit tähän kutsuun? Se on siunattu muisto, jos se vaatii sinua vielä veisamaan kiitosvirttä. Se on siunattu muisto siinäkin tapauksessa, että se pistää tuntoosi ja muistuttaa sinua ratkaisusta, jotka olisi pitänyt tehdä toisin. Muistot voivat johtaa parannukseen.

Olen muistanut teitä nuoruusvuosien ystävät. Ne monet, joiden kanssa kuljettiin ”pyhiä matkoja”. Nyt on vanhuus ovella ja askel lyhenee. Ei ole sydämessä enää sitä paloa, joka silloin hehkui miehimme. Olen tavannut teistä muutamia vuosien varrella. On ollut ilo huomata, että elämän ”pohjavirta” on edelleenkin ollut Herraan päin. Monet teistä ovat jo päässeet pois ajan vaivoista. On kiitettävä Jumalaa teistä. Ette turhaan kilvoitelleet.

Olen muistanut myös teitä kotiseudun monet vanhat ystävät,

jotka vielä olette joukossamme. Teistä on saattanut tuntua joskus siltä, että olette tarpeettomia jo tässä kiireisessä maailmassa. Kaikki näyttää rientävän ohitsenne. Kaikki muuttuu ja vaihtuu. Ei jaksa olla mukana. — Näin on kuitenkin aina ollut. Sukupolvet vaihtuvat ja uudistuvat. Meidän ei tarvitsekaan riippua kiinni enää näissä ajallisissa. Jätetään asiat nuorempiin käsiin ja käännetään silmäme kohti ”valaistua vastarantaa. ”Kirkastakoon tietämme sana, jonka profeetta Jesaja on sanonut: ”Teidän vanhuuteenne asti minä olen sama, hamaan harmaantumiseen saakka minä kannan; niin minä olen tehnyt ja vastedeskin minä nostan, minä kannan ja pelastan.”

(Jes. 46:4) Ei meitä ole hylätty. Emme ole tarpeettomia. Olemme hyvässä hoidossa nyt niinkuin menneinäkin vuosina. Muistetaan Jeesusta Kristusta, joka meni kuolemaan meidän tähtemme, jotta me hänen kauttaan autuaiksi tulisimme.

Tauno Paukku

Veli toimittaja siellä tuolillasasi . . .

täysin puhtaasti, suomenkielen kohtalaisesti ja venäjää senverran ettei häntä sallittai myymään pystynyt. Näistä tekijöistä lienee rakentunut kirjassa esiintyvä vaikeasti ymmärrettävä kieli. Lahjoitusmaaihmissen oli pakko sitä ymmärtää ja kai sitä ymmärtäisi tämänkin päivän eläjä, jos piiskalla tekstiä tehostettaisiin, niinkuin Huuhkan Pietarin aikana tapahtui.

Olen siinä vakaassa uskossa, että teksti kuvaa mahdollisimman tarkoin todella käytettyä kieltä. Jos nämä ilmaisut poistettaisiin, jäisi hovin herrojen ja alustalaisten väliseen ilmaisuun aikamoinen reikä: suomea käskijät eivät osanneet, venäjäksi he eivät saaneet itseään ymmärretyksi, piti siis yrittää näiden sekoituksella ja mikäli sekään ei tuottanut tulosta, oli asiaa piiskuupetäjän äärelle oppia saamaan.

”Laps ko lukkuo ni se älystyy” sanoo vanha viisas sananlasku.

Aavan tuotanto olisi entistä rikkaampi ja Sakkolalaisen talonpo-

jan kuva entistä selkeämpi, mikäli talvisotaa ei olisi tullut. Tuli poltti viittäville valmiin käsikirjoituksen nimeltään ”Lietteen sota”, jossa kuvattiin kansan vaiheita suvannon laskun jälkeen. Laskussa syntyneiden lietemaiden jako oli aikamoinen ongelma ja aiheutti monenlaisia tilanteita, joissa ihmisen sisin tuli näkyviin kaikessa karvaisuudessaan. Lueskelin poikasena tämän käsikirjoituksen liuskoja. Käsikirjoitus kävi keran kustantajalla ja oli sodan sytyessä meillä kotona eräitä tarkistuksia varten.

Tämän työn tuhoutuminen koski aika vaikeasti myös Aavaan itseensä, eikä hän enää myöhemminkään aloittanut sen uudelleen kirjoittamista.

Edesmennyt ystävämme Santeri Ollikainen kävi useammankin keran meillä kotona Saaren pitäjässä ollessamme. Hän neuvotteli Aavan kanssa Huuhkan pojan muokkamisesta näytelmäksi. Tämä työ oli varsin pitkällä, käsittäakseni lähes valmis, Ollikaisen Santerin saadessa kutsun suurelle näyttämölle. Tiedätkö, veli toimittaja, tästä asiasta?

Huuhkan Pietari saattaisi löytää tulkitsijansa hyvinkin näyttämön kautta. Ajankohta saattaisi olla vaikkapa silloin kun Aavan syntymästä tulee kuluneeksi 100 vuotta, eli 1983.

Olin suuresti iloisani, jos tämä kirjeeni julkaistaisiin seuraavassa Suvannon-Seutu lehdessä. Näin pääsisi Aavan omaisten näkemys Huuhkan pojasta tietoisuuteen ja samalla saisin toivottaa Suvannon seutulaisille hyvää ja antoisaa kesää sekä lähettää sydänlämpimät terveiseni Teille kaikille lahjoitusmaatalonpoikien nyt vapaille ja iloisille kannaksen lapsille.

Imatralla Pääsiäisen aikaan 1976

Toivo Kuparinen
Sakkolan Riiskasta

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Helvi Laaksonen

Kevään maisema

Maisema kevään, vielä hiljainen, jo kevään merkkejä vierellä mäen. Pian saapuvat muuttolintuset ja kuulen kukkuvan käen.

Sadepilvet taivaalla taivaltaa ja ne kevään kehtoa kantaa. Pian vehreys peltojen ylle käy, maa kukkia kauniita antaa.

Niin kaunis on keväinen aamu tää. — Aurinko hohdetta valaa. Kastepisarat lämmössä kuivuvat pois katseelta siirtyvät salaa.

Laulun siivin

Laulaen kulje tietäsi ihminen. Laulu tuo, lohdun suo, jos päiväs on pilvinen!

Laulaen eespäin kulje sä ain, laulu tuo lohtua vain.

Laulaen äiti kehtoa tuodittaa. Vain äiti lapselle laulaa saa. Laps nukkuu untensa untuvaan. Jos maailma kylmä lie vierellään, laulu lohdun tuo hänelle elämään.

Laulaen kulje tietäsi ihminen. Laulaen ylistät Herralle kiitoksen. Sulle Luojaasi on antanut kauniin maan.

Kevätlintuset laulun tuo mukanaan!

Laulaen tee työtäsi ihminen. Kevät on aikaa työn ja toiveitten. Laulaen sävel sointuvi riemuinen. Ilossa, murheessa kauniina soi. Sävel-siivin ihminen ylös nousta voi!

A. Aavan teoksesta "Huuhkan poika" sivut 10-14

Teos on julkaistu v. 1924

Huuhkan isännän hyväntahtoisilla kasvoilla näkyi leppeä ilme. Se ei ollut mitään hetken tuomaa, tilapäistä. Pietarin sinisissä silmissä oli aina tuollainen, melkein-pä naisellinen leppeys. Vaaleahko, jakaukselle kammattu, joskin työskentelystä jonkin verran sekaantunut tukka ei suinkaan piirteitä jyrkentänyt. Poskipäillä väikkyvä hiljainen punerrus täydensi Pietarin sopuisaa, pahaa suomatonta muotoa. Ei ollut mieheen tähän mennessä suuttunut ei herä eikä naapurit.

Huuhkan ajatukset näyttivät nyt keskittyvän johonkin tähdelliseen, sillä hänen silmänluomissaan huomasi jokapäiväisestä poikkeavaa syvyyttä. Tämä oli tuntunut jo herättyä, kun Pietari kasvonsa pestyään luki aamusiu-nausta. Se rukous oli tullut tavallista hartaanpana.

Huuhka aikoi näet tänään, ilta-päivällä, noutaa papin kotiinsa, lasta ristimään.

— Käydäänpäs murkinoimaan Martti! Pitäisi tänäpäivänäkin joutain ulkoajoja toimittaa — sanoi Pietari pojalleen nostaen valmiin korin porstuaan.

Tehdään niin, — vastasi poika alkaen hankin tukuta edessään

jakkaralla olevia työkaluja laatikkoon, jossa niitä säilytettiin. Hän nousi, oikaisi itsensä täyteen pituuteensa ja venytteli, ojentaen kätensä kuin lakea tavoittaen, sillä pari kolme tuntinen kyyryllään nakuttaminen ihan herpaisi. Hän työnsi romahduttaen suutarin arkun penkin alle.

Sillä välin nykäisi Pietari rako-raudasta irti lopulleen palaneen päreen tyngän, kopisti vasuun tipuneet käppyräiset jätteet lieteen ja otti orrelta uuden pitkän päreen asettaen sen peräpihtiin palamaan.

— Ota sieltä kaapista ruokaa. Siellähän ne ovat lihat, leivät, kalat. En tulisi alas ennenkuin on tupa lämmitetty, haasteli Anni pangolta. — Kyllä saamme itsekin! Ole vaan siellä lämpimässä, myönteli Pietari.

Miehet aterioivat. Poika istui pöytäjakulla, selin oveen, isä peräpenkillä.

— En minä niin keho ole kuin luulet, huomautti Anni Pietarin sanoman johdosta, kohottuen istumaan uuninreunustalle paremmin miesten puuhailuja nähdäkseen. — Ota vettä kostukkeeksi. Muutaman viikon perästä saamme jo maitoakin, — miten lienevät nyt

menneetkin lehmät niin aikaisin umpeen, — jatkoi nainen puhettaan ikäänkuin anteeksi pyytäen.

— Ne ovat nämä viimeiset syötetyt heinät huonoja, tuntuivat jonkin verran pöllähtävän, miten lienevät syyssateet läpäisteet ladon katon, virkkoi Pietari silittävästi, ikäänkuin lehmien ehtymisen syy olisi ollut paremmin isännän puolella. — Vielähän ne katot korjaantuvat, kun tässä...

— Niitäkös minä nyt lähden hakemaan liistepuita? kysäisi Martti isältään.

— Jospa kävisit noutamassa, jäi sinne viimeksi käydessäni eräitä pölkköjä.

— Eikähän näin myrkkypakkasella saisi olla kotosalla, voisihan Martti naksia vaikka havuja pienemmäksi tahi pilkkoa puita, ehdotti äiti.

— Kuiva on ilma, kuiva, ei siellä nyt jokainen vesinenä olekaan liikkeellä, myönsi Pietari.

Tuvan nurkka rusahti pakkasen iskusta kuin ampumasta.

— Kyllähän mies tarkenee, lausui poika siirtäen puhtaaksi naver-telemansa paistiluun edestä. Hän pyyhkäisi kädellään ruskeahkoa tukkaansa, joka samoin kuin isänkin oli takaa tasalatvaksi leikattu, mutta taipui otsalta lähtien ylöspäin, ja nousi pöydästä.

Annin mieltä hivelivät Martin sanat, sillä ne kuulostivat miehekäiltä.

— Mene sitten, jos huvittaa, katso vaan, ettet palennu, haasteli

äiti, naiselle ominaisella huolelkuudella.

— Kehnonapa minua pidätkin, sanoi poika katsahtaen puolittain moittivasti äitiinsä pukiessaan ylle lyhyehköä lammashakaturkia.

— Enhän minä sitä. En vain olisi raskinut laskea tuollaiseen pakkaseen korventumaan.

Martti pisti kirveen vyönsä alle ja lähti tuvasta hevosta valjastamaan, mennäkseen yksin tein metsämatkallensa.

Idässä punersi taivaan ääri voimakkaasti, nouseva aurinko alkoi hiilotella latvojen väliköistä.

— No, antaa pojan yrittää, kun sitä näyttää haluttavan, puheli Pietari Annille korjaillessaan pöydän aamiaisjätteitä.

— Siinäpäähän yhä tottuu ja raistuu.

Sillä on tottumus luonnossa pojalla. Ei sitä saa miestä totuttamalla, jos ei sen oma veri vedä toimintaan ja yrityksiin.

— On se, on, utala poika on ja ahkera!

— Marttiihan tässä puolin pitää luottaa, itse tässä vähitellen vuosi vuodelta vanhenemme.

Poika kuului ajelevan siitä seinustan vieritsen matkalleen. Jalas kitisi, natisi, voikahteli, hevosen kaviot nirskuivat pakkasesta soivalla pihatantereella.

Huuhkan Annista kuulosti tuo somalta, hän oli melkein ylpeä pojastaan: Tuolleen se kirahtelee jalas naapureidenkin kohdalla. Kur-

kistelevat, katsovat, pistäytyvät hytisten rapuillaan nähdäkseen, kuka on liikkeellä? Huuhkan Martti!? Ei pelkää pakkasta mies! On Huuhkalla poika, syöksy utala! Se on tullut äitiinsä, Martti! Annin ruskeisiin silmiin tuli hetkeksi tavallinen päättäväisyys tietoisena ja tiukkana. Joskus muulloinkin oli Pietari nähnyt Annin kasvoilla saman piirteen, mielen käydessä kivakammaksi — sattuihan elämässä sellaistaikin — mutta nyt ylpeili vain Anni pojastaan itseksensä, omin mieltein. Hetkisen kulluttua vaihtuikin naisen ilme äidillisen herkäsi, mustahko tukka jäi kuin yksinään varjostamaan naisen vaaleaa hipiää. Anni tarjosi pienelle vaavalle täyteläistä rintaansa.

Ikkunan jäätymäkoukeroissa kimalteli auringon säteet, pyrkien tupaan, mutta eivät jaksaneet läpäistä, sillä pakkaspoika oli työskennellyt pitkän yön.

Pietari kantoi nyt lieden edustalle halkoja syyksen ja toisen ja silloin kun poika ajeli palteelle nousevaa metsätietään, pöyrysi Huuhkan tuvan lautaisesta räppä-näpiipusta jo aamusauhu tyyneen pakkasilmaan, suoraviivaisena ja pumpulinpaksuna.

Aurinko oli saanut päänsä nostetuksi sylen verran metsän tasalatvojen yläpuolelle ja ikäänkuin tahtoen hyvittää pitkän, yö-kautista poissaoloaan, heitti se säteitään pitkin heitoin huurtel-selle maisemalle. Kyläaukeaa ym-

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

HOVINKYLÄN KYLÄJUHLA

pidetään 5 päivänä kesäkuuta 1975
Ruoveden Pajusen kylässä

Väinö Paksulla klo 12. Kaikki Sakkolan Hovikyläläiset tervetulleita!

Kuolleita

Elsa Emilia Nuora synt. 23.1. 1897 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 22.3.1976 Lempäälässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäarvi ja viimeinen kotipaikka Vesilahden Rautiala.

Anna-Maria Kiiski nukkui pois 21.3.1976 Nokialla. Hän oli syntynyt 2.8.1897 Sakkolan Riiskassa. Hän oli nuoruusvuosinaan käynyt Räisälän Kansanopiston, toimi kotikylänsä nuorisoseurassa ja osallistui ennen sotia maanpuolustustehtäviin.

Siunaus toimitettiin 3.4.1976 Nokian kirkossa lähiomaisten läsnäollessa. Siunauksen jälkeen Anna-Marian maallinen tomu saatettiin äitinsä viereen Vesilahden hautausmaalle. Siunauksen toimitti pastori Risto

päröivä lumekas petäjikkö petäjikkövyö kävi loistavan hoitoiseksi, suurella niityllä kiului ja ki-malteli, mutta partaiten pitivät säteet korkealle kohoavien savupatsasten levenevistä latvoista, maalaten niitä sateenkaaren vä-rein.

Kartanoillaan puuhailevilla kylän asukkailla ei kuitenkaan ollut aikaa katsella tammiaamun kau-neuksia. He narisuttivat kaivojen vinttejä, kopisuttivat viluisia jal-kojaan ja puhalsivat kynsiinsä.

Tuollainen puun-ajaja kuin Martti, joka istui poikkiteloin kaustalla, yllään suojaava lammashakkainen turkki, korvilla puuhkalakki ja jaloissa töllykkäät, hän joutaa katselemaan mäkiä noustessaan ja toisia laskiessaan. — Nytkin siihen palteen nenälle ajellessaan katseli poika sitä pakkasjuhlaisaa näköalaa, joka aukeni kylälle päin.

Jatkuu

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

85 VUOTTA täytti 6.4.1976 Maria Karonen o.s. Ukkonen Tampereen Ruskossa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

80 VUOTTA täytti 17.5.1976 Nikolai Suikkanen Lempäälän Kuokkalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä, jossa maatilan hoidon lisäksi toimi osuuskassanhoidtajana. Hän toimi myös Lempäälän-Viialan osuuspankissa konttorin-hoitajana v. 1963. Hän oli myös Suvanto-säätiön tilintarkastaja vuosikymmenien ajan aina tähän vuoteen saakka.

75 VUOTTA täytti 1.4.1976 Toimi Repo Vilppulan Kolhossa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kaarnajoki. Hänen nuoruusharrastuksenaan oli hiihto ja hän oli Sakkolan tunnetuimpia kilpahihtäjiä. Toimi Repo toimii Suvannon Seudun uutterana asiamiehenä.

Miettinen, puhuen myös muistotilaisuudessa Koskenmäen seurakuntatalossa.

Iida Maria Nurmi o.s. Kuisma synt. 23.9.1904 Sakkolassa, kuoli 19.3.1976 Lempäälässä.

Alma Olkkonen o.s. Kiiski synt. 10.3.1908 Sakkolan Riiskassa, on kuollut Helsingissä 68-vuotiaana.

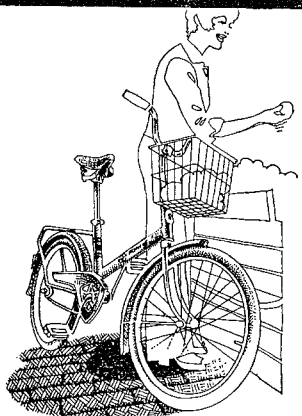
Elisa Koivumäki o.s. Naskali synt. 28.7.1884 Sakkolassa, kuoli 14.4.1976 Huittisissa. Entinen kotikylä oli Sakkolan Kelja.

Väinö Johannes Nihti synt. 18.6.1911 Sakkolassa, kuoli 17.4.1976 Punkalaitumella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Ojaniemi.

60 VUOTTA täytti 25.2.1976 arkistoija Väinö Rämö Turussa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

60 VUOTTA täytti 20.5.1976 emäntä Lahja Aho o.s. Mustamo Nokian Pinsiössä. Hän on kiviniemeläisiä, siellä ennen sotia uurasti miehensä kanssa omalla maatilallaan karjanhoitoa, maalaustöitä, puutarha- ja mansikanviljelyä. Uusi, nykyinen koti on Pinsiössä, jossa Ahot ovat viime vuosiin saakka jatkaneet maa-, karja- ja metsätaloutta, joka suppeammassa muodossa jatkuu edelleen. Lahja Ahon harrastuksiin kuuluu edellä mainitun lisäksi kan-kaankudonta, käsityöt sekä toiminta Pinsiön maatalousnaisissa.

Tunturi Poni

Koko perheen pyörä. Äidin torikassi tai isän työmatka-ajoneuvo. Tai lastenpyörä. Tutustu meillä!

Lempäälän Pyörä
OM. M. TOIVA - Puh. 74 286

Suosittu suomalainen TUNTURI

Vaikka tämän lehden palstoilla onkin totuttu lukemaan muisteloita entisestä kotipitäjästä Sakkolassa, eipä liene pahitteeksi vaikka kerronkin vähän nykyisestä kotipitäjästäni Viialasta.

Monet lukijat, melkein kaikki, tietänevät Viialan sijaintipaikan, täällähän on Kiviniemen nuorisoseuran toimesta pidetty monet Sakkolan pitäjäjuhlat. Viiala sijaitsee kolmen kunnan ja seurakunnan yhtymäkohdassa, nimittäin Toijala—Akaan, Lempäälän ja Vesilahden. Viialan kehityksestä kertovat kirjat näin: — Jo viime vuosisadan puolella kun rautatie valmistui Helsingistä Tampereelle saakka, kulkien Viialan alueen läpi, alkoi elpyminen Viialassa. Tähän perustettiin monia teollisuuslaitoksia kuten lasitehdas ja Viialan Viilatehdas. Nahkateh-

das perustettiin v. 1921. Lisäksi

monen pienyrittäjä alkoi toimintansa Viialassa. Tästä johtui, että paikkakunnan väkiluku oli 1920 luvulla n. 2500 henkeä. Viiala omakuntana ja seurakuntana on vasta 50-vuotias ja Viialan ensimmäinen kirkko valmistui v. 1950. Rukoushuone rakennettiin v. 1906 ja se vihittiin Viialan seurakunnan väliaikaiseksi kirkoksi v. 1927. Nykyisin on Viialan väkiluku vähän yli 5000 henkeä.

Viialan kasvot ovat muuttuneet täydellisesti yli 30 vuotta kestäneenä aikana, jonka olemme täällä asuneet. On rakennettu suuria kouluja, suuria liikkeitä, asuintaloja ja kauniita omakotitaloja. Tietolot ovat korjaantuneet valtavasti, katuvalot valaisevat kilometrikau-
palla Viialan teitä. Näinhän on tietysti muissakin pitäjissä. Näin-

VIIALAN KUULUMISIA, seurojen toimintaa ja vähän muutakin

hän olisi varmaan Sakkolassakin? Tällä Viialassa monien yhdistysten joukossa toimii vielä Kiviniemen martat, vaikka yhdistys onkin ylittänyt jo eläke-ikärajan. Tästähän on kirjoitettu jo aikaisemmin. Vuosi vuodelta tosin vähenevät seuramme jäsenet. Vanhoja kunniajäseniä on yhdistyksessämme enää kaksi; Anni Suokas ja Loviisa Mänikkö. Viimeksi ovat poistuneet kuoleman kautta kunniajäseet Maria Koiranen ja Maria Käppi. Uusiksi kunniajäseniksi on kutsuttu Anna Uosukainen ja Selma Suokas, molemmat vuosikymmenien ajan aktiivisesti marttatyössä mukana olleita ja ovat vieläkin.

Viime vuoden toimintakertomuksesta ilmeni, että olemme koontuneet 10 kertaa marttaseu-

ollut seuran puheenjohtaja yli 20 vuotta.

Viialan Karjalaiset ry toimii nyt Säkkiärveltä kotoisin olevan rouva Sinikka Luostarisen johdolla. Sihteerinä on opettaja Pentti Perttula, Sortavalan poikia. Johtokuntaan kuuluu m.m. Toivo Männikkö ja Iivari Karpamäki sekä allekirjoittanut, joka hoitaa tällä kertaa rahastonhoitajan tehtäviä. Jäseniä on yhdistyksessä n. 150 henkeä, toimivia tosin vain n. 20. Suurin osa jäsenistä lienee n.s. Laatokan karjalaisia, mutta on joukossa muitakin esim. meitä sakkolalaisia. Tupailtoja on pidetty n. kerran kuukaudessa. Kesällä kävimme tutustumassa Karjalataloon Helsingissä, jossa olemme niinkuin osakaana, tosin vaatimattomasti yhdellä osakkeella. Myös Karjalan

Liiton suurjuhlilla olivat Viialan Karjalaiset mukana. Tänä vuonna on aikomus osallistua Porissa pidettäviin liittojuhliin. Myös tupailat ja myyjäiset kuuluvat tämän vuoden ohjelmaan.

Näiden kahden karjalaisen seuran lisäksi ja kaikkein vanhimpana ja eniten aikanaan toimineena, sekä eniten aikaan saanee jatkaa täällä toimintaansa Kiviniemen nuorisoseura. Tämän seuran nykyisin toimivia jäseniä asuu muissakin pitäjissä, Lempäälässä, Vesilahdessa, Nokialla, Tampereella, Toijalassa y.m. Näiden jäsenten toimesta on järjestetty Viialassa Sakkolan piäjäjuhlia, joissa Kiviniemen martat ovat hoitaneet emännöyden.

Näiden seurojen riveissä toimimissa on mieluista ja helppoa pi-

YRJÖ TENKANEN

2. Muistathan sie viel'

Sakkolassa kesäiset kirkko- ja muutkin matkat tapahtuivat pitäjän keskustaan varhaisempina aikoina kävellen, hevosella ajaen tai Suvannolla veneellä soutaen. 1894 keväästä alkaen höyryvene Sähkö alkoi liikennöidä Suvannolla. Kerrotaan siinä olleen jo katon saateen suojana, mutta välikansi puuttui. Matkustajia se otti mukaan säästä riippuen aina kahteenkymmeneen asti. Seuraavana vuonna alkoi Ellida säännölliset kulkuvuorot rykiltä eli laiturilta toiselle ja rannalta rannalle Suvannon kahden puolen. Yli vuosikymmentä myöhemmin höyrylaiva Runo, jossa oli jo välikansi ja sen päällä hyttejä, jatkoi liikennettä. Tällä laivalla ja sitä seuraavalla Saimaa 1:llä matkustin jo minäkin. Samoin tein matkoja Vuoksen puolella liikennöivillä Koivisto ja Vuoksi laivoilla aina Antreaan asti. Sieltä pääsi junalla nopeasti Viipuriin ja myös takaisin samana päivänä Sakkolaan. Se oli kyytiä se. Muistathan siekin sen viel' kun

tää Karjalan lippua korkealla ja olla iloinen siitä, että karjalaisuus vielä elää virkeänä. Onhan kuitenkin luonnollista, että näiden vuosikymmenien kuluessa olemme ikäänkuin sulautuneet tähän teollisuuspaikkakunnan rytmiin ja ystävystyneet täkäläisten ihmisten kanssa. Meillä on vielä tilaisuus hakeutua kukin omien harrastustensa pariin, joita täällä on runsaasti tarjolla, eivätkä matkatkaan liioin ole esteenä, sillä Viialan keskustasta eri pitäjien rajalle on matkaa tuskin 5 km enempää.

Taimi Sipiläinen

omasta kotirannasta sai tällaiselle kaupunkimatkalle lähteä ja kotiinkin taas palata. Laitureita olikin silloin rakennettu jokaisen Suvannon rantakylän kohdalle. Taipaleen joen niskalta Joensuun laiturista laiva lähti aina aamuvarhain ja jatkoi Koukuniemen, Riiskan, Kirvesmäen, Vihtovan, Makkaran, Lapinlahden, Haparaisten, Purpuan, Ojaniemen, Möngön, Virkinrannan, Sudenhännän, Kappalaisen, Hovinrannan, Röykkylän, Haidermaan ja Viiksanlahden kautta Kiviniemeen. Vuoksen puolella voi sitten jatkaa matkaa laivalla Paakkolan kautta Antreaan tai pohjoista Vuoksen haaraa Kottilan, Noisniemen, Räihänrannan ja Kontulan kautta Ristiniemeen. Lauantaisin ja sunnuntaisin oli laivoilla paljon matkustajia. Oli kauempaa kotiin tulijoita ja vieraisilla, kaupoissa ja kirkossa kävijöitä. Laivaliikenne väheni kuitenkin 1920 luvun lopulta alkaen. Raudun—Hiitolan rautatie, joka valmistui 1917 ja kulki Sakkolan alueella 22 km Petäjäjärven, Kiviniemen ja Sakkolan asemien sekä monien seisakkeitten kautta, keräsi sekä tavara- että matkustajaliikenteen niin Viipuriin kuin keski- ja pohjois-Suomeenkin päin. Lisäksi 1930 luvulla tulivat liikenteeseen mukaan henkilö-, linja- ja kuorma-autot. Silloin maanteitten varsilta Suvannon pohjois- sekä eteläpuolella olevista kylistä siirtyi tavara- ja henkilökuljetus autokuljetuksiin. Joka kylän kohdalta sai silloin kyydin montakin kertaa päivässä ja omilla autoilla milloin asiaa vain oli. Muistathan sie ajan sen! Hopeana auringon kilossa kimmeltävä Suvanto piti kuitenkin yli järven kulkijat ja

kalastajat veneineen yhä ominaan. Kiireisimmät heistä hankkivat kuitenkin jo moottoriveneitä ja niillähän se matka nopeasti joutui. Pienellä perämoottorilla ajaen voi uistintakin vetää. Kerran kesällä veljeni Tuomaan kanssa ajelimme illan tullen Riiskasta aina Kajavasaarelle asti, jossa lepäilimme rantahietikolla kolme tuntia. Aamun sarastaessa jatkoimme vielä vähän matkaa ja saimme uistimella kaksi komeaa haukea. Kotimatalla saimme vielä joukon hyviä ahvenia. Näin tiesin monen muunkin harrastekalastajan tekevän ja hauskaa ajan kulua se olikin. Isälläni Juho Tenkasella oli monia kalastusvälineitä. Oli rysiä, verkkoja, katiskoja, pitkäsiima ja jopa kerran pieni nuottakin. Hänen mukanaan olin usein kalastamassa Kirkko- ja Riiskanjoen suulla, joissa hänellä oli venevat. Kaloja saimmekin usein suuren perheen tarpeeksi. Monasti sattui järvelä nousemaan kova tuuli ja aallokko, jolloin voimani eivät riittäneet souduun. Myrskyistä selvittiin kuitenkin. Vain kerran äkkiä noussut kova tuuli oli kaataa veneemme keskellä Suvanto Virkin rannan kohdalla juuri silloin, kun olimme saaneet verkot lasketuiksi ja minä nostin purjetta pystyyn. Veneemme pyörähti ympäri ja haukkasi vettä aika lailla. Isäni sai sen kuitenkin hallituksi, samoin kuin purjeenkin ja niin tulimme veneenkokka kohisten rantaan kuivalle hiekalle saakka. Se oli niin kovaa kyytiä, että sen aina muistan. Lienee sinullekin sattunut suloisella Suvannolla sekä tyyntä, että myrskyä, mutta hauskaakin siel' oli uimassa ollessa ja illanhämys

Kese se jäi

Täsä lehes o kirjutettu mont kertoa miehest, minkä usseimat sakkuloiset tunsit, Susana Jussist. Mieki ajatteli muisoa häntä tälviisii ja kertuo viimeisest kohtoamisest häne kansoa.

Mie oli peäst jatkosova aikan lomai sillo ko toise kerra siel ko-

soutelemassa oman kullan kanssa. Uimaranta olikin jokaisessa rantakylässä ja monissa useampiakin. Kirkonkylän ja Karholan uimaranta oli käytännöllisesti katsoen Virkin laivarannassa. Isolta ja katetulta laiturilta hypittiin ja sukellettiin syvään veteen ja usein uitiin kapean sahalahden yli ja takaisin kovaa kilvaten. Paikka oli myös suosittu hevosten uittopaikka. Rantaan ajettiin hevosilla oikein kiessikärryillä ja joskus nelipyörärilloilla. Siellä hevoset uittettiin ohjaksista kiinnipitäen laiturin toiselta puolelta toiselle. Kokeiltiin myös uittoa hevosen selässä istuen, mutta ei se tuntunut mukavalta. Uittamisen jälkeen hevoset harjattiin, valjastettiin ja ajettiin kilvaten kotiin naapurin poikien kanssa. Niinsitä tultiin kovaa, että "sipulat vin-kui", kuten silloin sanottiin. Samanlaista uitantatouhua tapahtui joka kylän rannoilla. Pyhäisin iltapäivällä oli myös aikaa uintien välillä loikoilla rantahietikolla ja rusketuttaa kehoaan auringon paisteessa. Tätä rusketusta saatiin myös lisää peltotöissä usein vain uimahousuissa ollen. Näin siis kotoinen Suvanto ja sen rannat tarjosivat rantakyläen asukkailla mitä parhainta ja terveellisintä ajanviettoa ja virkistystä. Muistathan sinäkin kaiken tämän.

ton asuniet ihmist olliit tulliet tän muuhu Suomie. Mie tuli Rautalammi kirkol linja-autol Suonejuoe asemalt. Ko mie käi pois autost ja läksi mänemeä ni vastoa kävel Susana Jussi iha entise näkösen. Heä levit käsijeä ja meinas iha halata ko näk noapuri pitkäst aikoa. Siin hoasteltii kuulumissii puoli ja toisi. Jussi kysel kovast mitä rintamal kuuluu ja ku sai tietää jot mie uon hyvi etteäl vanha raja takan korves, heä lämpen iha lopulisest. "Muistat sie", heä sano, "jot mie tein sitä konetta siel koton?" "Kylhä mie sem muista", mie sainoin. "Nyt miu pitteä tehdä se lopulisest valmieks", sano Jussi ja häne silmeäs alkoi iha hehkuu innostuksest. "Sen mie anna sit valtio käyttöä ja sitä voijoa käyttöä vaik sotatarkoituksii. Sillo teil tulluo siel rintamilki helpomp olo

Meidän jokaisen arkiset askareet jäivät kesken kotikylässämme.

ja myö voitetoa teä sota." Jussi olintuo täynä ekä miu sopint muuta ko myönteä. Heä selit viel, jot heä reknas sitä konettoase koko aja ko heitä tuotii sielt kotont tän. Nyt heä alkoa iha ens tilas hankkii tarpeita ja etsii paika mis soap alkoa sitä rakentoa. "Sil o kiire", sano Jussi.

Jussil tulj itsellieseki kiire, niiko tavalisest sillo ko heä hoasto siint "konniest". Myö paiskattii kättä ja toivotettii toisillie kaikkii hyvveä ja se olkii sit viimeine hyvästjättö Jussi kans. Myöhemmi sain tietää, jot Jussi ol sairastunt ja peäs sit pois evakkoelämä vaivoist. Se "kone" (ikiliikkuja) mitä Jussi oli melkei ko ikkeäse rakentant, jäi kuiteki kese.

Jussis ol se hyvä puolj, jot heä osas innostuu ja pitteä sitkijäst kii siint minkä olj soant peäheäse. Meitä teä aja ihmisii taitoa vaivata innostukse puute ja myö taijetoa atoa liija helpost periks vaikeis paikois.

Tauno Paukku

ASA-Cordes
Ulkomitoiltaan markkinöiden pienin 4 kg täysautomaattinen pesukone. Vain 64x55x43 cm. Ruostumatonta terästä. Pesurumpu itse irroitettavissa. Vapaaehtoiset ja kiinteät ohjelmat.

kairimo
MODIN TAVARATALO

Lempäälä, puh. 740 402

Ihmisen voi herättää hyvin monella tavalla. En tarkoita uskonnollista herätystä, joka on liian pyhä asia pakinassa reposteltavaksi. Rajoitun ajatukselliseen ja keholliseen herätykseen.

Alokkaan, monnin, mokkerin herätys on aina karkea ja tyly, mutta hyvin tehokas. — Jokainen pulpää kimpoaa heti jalkeille.

Anoppi voi jyristää ovea melkoisesti kun miniä on kyseessä, mutta monesti antaa armon tyttärelle, näin kansantarinat kertovat. Runollinen isä herätti ennen poikaansa näin: — Nouse jo hyvä poikani ylös! Päivä niin kirkkaana koittaa ja karjan kellot huminnoi ja soi! Poika vastasi hyvälle isälleen: — En jaksa viel untani voittaa, Luoja kun unenlahjatkin loi!

Jos haluaa lehden levikkiä lisätä ja herätellä suvantolaisia, jotka ovat hajallaan levinneinä kuin hai-venet tuulella, tarvitaan säpsäytävää nykäisyä, esimerkiksi kun jysäyttää kurikoivalla pakkasella talokkaan ja mökikkään nurkkaan, niin johan "pörhövää" ylös! Ja se on oikein, sekä tarkoituskin. Suvantolan virta ei saa pysähtyä, vaikka Suvanto onkin padottu vanhoihin äyryäisiin saakka!

En minä ole koskaan tuimalla tuulella, mutta suvantolaisille on aina ollut ominaista rauhallisuus ja kiukkuisen kiroileva ärhäkkyys, sekä vierasta tauna ja tutiseva paikallaan kytkeminen. Ilman rauhallisuutta, ärhäkkyyttä ja huumorin ymmärtämystä ei Karjalan heimon tuhat vuotinen olemassaolo olisi ollut mahdollistakaan!

Kun hovin "kymmeniekka" hoi-vaili murskattua nenäänsä ja pesi veristä partaansa, johon ropottimies huomautti: — Löisit kehnompia! Siinä oli oikeata suvantolais-ta mieltä, jota minä ihailen, vaikka vähän runon sykettäkin on su-vussani. Kun Matti-vävy naulasi

Toimituksen tuoli

Jurkan tuvan oven suurilla naulan "torreilla", eikä ovesta päässyt ulos, niin Jurkka rauhallisesti tuumi: — Luuleeko Matti, että minä en pääse tuvasta pois? Ja sahasi seinään toisen oviaukon. Eikös tämä ollut asian oivallusta ja sitä huumoria!

Parhaimmat kiitokset Toivo Ku-pariselle Imatralla! Pelataan yhdessä, ettei Suvannon vesi samentuisi. Jatka kirjoittamista! Tämä herättely tuo monta tilausta Suvannon Seudulle!

Myöskin niin arvokkaasta aiheesta kuin isänmaallisuus on voidaan asiaa katsoa useammalta suunnalta. Kerros tässä erään suvantolaisen veljesparin kokemuksista sodassa ja sodan jälkeen.

Heidän kotitalonsa oli tehty erittäin huonoon paikkaan: Suvannon eteläpuolelle ja sodan ensilieskat tuhosivat kaiken. Vain se, min-

kä naiset käsissään pois kantoivat pelastui.

Nuorempi veljistä oli 16-vuotias ja hänkin jäi vapaaehtoisesti kotirintamalle, joka oli Taipaleen linjan etupoterot. Hän oli taisteluhaudassa ja täytti miehen paikan, kunnes kenraali Heinrichs käsitti tilanteen ja komensi lapset takavilinään. Tämä puolustushalukkuus luettiin pojalle ansioksi kun suoritti asevelvollisuuttaan.

Jatkosodassa vanhempi veli joh-ti kaukopartiota ja veli oli mukana joukossa. Vanhemmalle veljeksistä olisi esitetty Mannerheim-ristiä, mutta ehtona oli, että 50 000 markasta oli suurin osa annettava yksikös viihdytysrahastoon! "Ritari-kokelas, vääpeli sotilasarvoltaan, tärytti "kulakan" herrojen pöytään: — Ei tipu penniäkään viina-rahastoon! Ei tullut myöskään Mannerheim-ristiä!

Sodassa mieheksi kasvanut nuorempi veli joutui, tai valitsi sanomalehtialan, kirjoitti pakinan josta "punkarilaiset" äkääntyivät ja lähettivät lähetystön muiluttamaan pojan pihalle, koska loukasi isänmaan asiaa!

Toimittaja ei häkeltynyt lähetystöstä, vaan kysyi heiltä: — Kuka Teistä on antanut runsaammin isänmaan puolesta? Hän hypätköön pöydälle! Jänis pakeni, ei kukaan hypännyt edes rahille!

On kysytty: — Monelle sakkolalaiselle menee Suvannon Seutu? Ei minulla ole nyky-sakkolalaisten henkikirjoja käytettävissä, mutta arvioisin, että joka kolmas tilaa ja lähes jokainen lukee? Suvannon Seutu, puutteistaan huolimatta hyväksytään ja toivon saavani luvutat metsäpirttiläisten tilaukset ja paljon lisää ensi vuonna!

Seuraava numero on jo kutsu pitäjäjuhlalle.

Ahon reunalta

Tähän asuinpaikkani ympärille on kasvamassa taajama. Vai tuli-siko nyt jo sanoa kotini? — Tähän saakka olen aina kodilla tarkoittanut sitä, jossa kuulin ensi kerran isonkuovin huudon laajalta niitty-aukealta, siellähän se on kotikyläni nytkin — täällä on taajama. — Niin täällä taajaman teillä nyt, kun keväiset tuulet henkää, pipopäiset juoksijat yhä tiheimmin joukoin työntyvät ulos. Henkeä haukkoen siinä ajetaan takaa kuntoa, että varmemmin voitaisiin elintasokilpailussa ajaa ohi naapurin. — Ei ole päivää, ettei meille jossain tiedotusvälineessä selvitetä joidenkin ravintoaineiden vaarallisuudesta sydämelle. Stressistä puhutaan, lehdistö neuvoo ja ohjaa, esittää tilastoja, kuinka suuret joukot työkykyistä väestöä sortuu henkiseen lamaan. Sairaalat täyttyy, tummana kuvataan tulevaisuus. — Juoskaa! Juoskaa, siinä se on kaiken pelastus!...

Urheilu on hyvä asia, mutta urheiluhulluus ei sitä ole! Sen arvostuksesta on tullut tabu — ei saa puhua siitä pahaa -- mutta

jos urheilusta muodostuu koko elämää hallitseva voima, silloin sitäkin voi sanoa stressiksi, ei se ole enää terveen elämän tavoittelua.

Jo pari kertaa olen käyttänyt sanaa "stressi", sana on outo, mistä lie peräisin? — Eräs naapuri tässä äskettäin sitä lehdestä tavaili ja kyseli minulta mikä tauti se "ressi" mahtaa olla? Empä minäkään sitä osannut hänelle selittää, kerroin vain, että kuinka siellä kotikylässäni eleli tasapainoinen mies, jolla oli paikallaan niin sydän, kuin kuntokin. Hölkkäili kylä, ei huvikseen, vaan oli pakko, elämän tarpeet oli haalittava kokoon kaukaakin, aina Parkalasta asti, joka oli silloisen Pietarin esikaupunki. Tänne kertyi matkaa 70 kilometriä, joka maanantaipäivisin oli jaloim nosteltava nuo kymmenet kilometrit, ei "kehannut" kenenkään kuormalle kyytiin pyrkä, vaikka tutut kyytiä tarjosikin, sanoin vain, että sama se on istuen tai kävellen, on tässä kiire töihin! — Ja iltaisin vielä "ripatsut" venakkojen kanssa tanssin, ei siinä sitten tarvinnut untakaan "uotel-la".

Kun tuli lauantaiamu niin ylös ja ulos maantietä, pitkin kohti aamun kajossa siintäviä Taivaansaarentien kukkuloita, niitten takana oli kotikylä! Kotona odotti Helena kera kellanruskeitten kakkaroiden, kera pehmeän poven!

Mitä merkitsi virstat miehelle, jonka askel oli pitkä ja vetävä, ja silmissä ilakoiva katse.

Korkeamaalla poikkesi naapurin Heikin pojalla. Sajut ryyppäsi, ot-ti mukaansa Hetti-emännän lähettämät terveiset Liis-tädille ja sedän Marille.

Kun iltä hämärtäyty kotikylän tulet tuikkivat näyviin, niin loppuivat mukana juosseen KOIRAN voimat ja kantaa piti lopputaival. Siitä saivat naapurin ämmät aiheen kysellä: — Mitä Jurkka tekee koiralla. — Jurkka kylpi saunan, nukkui yön, ei ole mitään stressiä.

Ei ole. Jätetään pois koko ajatus, sillä kevät ja kesä tuppaa väkisin ihmisenkin rintaan. Teeke miel naurahtaa ja laulahtaa.

Viki

LEVERANSSIJUTTU

Kirkas päivänpaiste läjösteli ulos taivastelevan Antin silmiin, vaikkei lumi vielä ollut sulanut kokonaan pois, lainehti Suvanto jo sinisenä.

Jään alitse virtaava vesi oli lukemattomin, kevein nuolaisuin liponut kantensa hoikaksi kuotuksi, sitten lähetti kaakkoismyrsky virtapaikoista liikkeelle aallot, joiden rullausta vesipakaste ei kestänyt. Puraiksi hajoilevina lauttoina huokea vonkan silta valui Laatok-

kaan, vaikka laisipaikkojen jää vielä kantoi hevosen painon.

Lounailta noustuaan muuttaisi Antti tivanille kornälleen, mukasaa asentoa tapaillessaan kantautui hänen korviinsa portuvan edestä Hallin rähisevä ärinä, samaan sävyyn kuului puhettakin.

"Ihmisiäks sinnuu pahalaista o syötetty, tääpäin et vissii uo soant viel murkinoakoa, meä kuiteki poikkie miu pelistä."

Hätiin kiirehtinyt Antti pyysi leveranssilangokseen tunnistamaansa mittapomoa tupaan lämmittelemään, koiranpuremaa kinttuaan hivellen tämä kuitenkin tokaisi. "Männeä pirsal, palavoaha tuol pyöräl aijais soap otsaltao noalii, tahe onk siul ne tukit jo reilas, mie voa tuolt kylält kuuli selasta? — No, oha ne, mut kui teä vastoaotto o näi aikasie, muin vuosin uotta vast sula vie aikoihe tuliet mittoamoa, ko ensittäi o teitä

soant monta kertoa lovehtii tulemoa.

— No kierä jeä rahat ko loppuit, ni mie läksi pirsu luvul. — Kierä jeä rahat, kannattoaks kenekeä uito kans hinnoil kiistata? — Hyö laittoit pölkylöi ristvarviloihe rekkii peäl nii paljo ko saivat kes-tämeä, loma kans tyrkkäsiit kuor-man mänölliä, sit hevone voa pit sen liikkiel. — Vai nii, mut mite rietkestiit ulliettommii torakkoi? — Ehä ne kaik kestäniäetkeä, us-jaltha ne ajopelit romentuit puu-läjä ala, kaplaihe tynkät siit voa irvistelliit ukkoloihe ahneuvet, mis päi siu tukkiis o, pitäs peässä läh-temeä töihe? — Tuol rantapenke-riel, mut männeä hevosel, se o val-jais heinäresla ies.

Pomo käveli reslalle päin kai-kessa rauhassa heiniä pureskele-van hevosen turvan editse. Sekun-nissa elukka käänsi silmänsä nurin, hyökäten kita ammollaan pa-haa aavistamattoman mittamiehen kimppuun. Antti ehti kuitenkin tempaista hänet käsipuolesta loi-tommalle, "tuota sieräijeähä vähä syrjemmäl, heä soattoa näytteä meil viel muutaki komestii."

Näyttikin, hukkaan rauenneesta yrityksestään turhautunut juhta alkoi potkia reen aisoja, ensiksi vuorotahdilla toista ja toista, kun toivottua rusausta ei kuulunut, (omansa tuntien nikkaroit Antti aisat tuoreesta pihlajasta) muutti elikko likkeensä iukahdusten ryt-mittämäksi tasajalka stepiksi, kat-

sottuaan tällätavoin saaneensa riittävän hyvityksen jatkoi se taas rouskutustaan. Antti päästi riimun, käänti Rellulta pään rantaa kohden ja kehoitti pomoa käymään kyytiin. Hieman epäröityään tämä istuikin reslaan virkkaen samalla isännälle. "O siulki elukat, ensittäi koiru koluvoa jalat, siit teä peto viel puhalaippeäl ja meinoa lokassa noaman suihiese, on-neks miul ei uo mitteä asjoa siu leäväheis tahe pahnoa, siel vissii sijat tassoajaisiit miust loput."

Rannalle tultua katseli mitta-mies tukkeja, koetteli tuumasak-sillakin muutamien päitä, niska ja lopulta naamapuolikin rupesti muistuttamaan väriltään kukon helttää, sanat murisivat kuuluville ikäänkuin olisivat nousseet juuren raosta. "Kaik tyv pölkyt o veärii ja latvat uot jytrint kerkist poikki, katsaha nyt itseki ehä teä täytä täst kaulastoase ies neljeä tuumoa, viis ja puol pitäs vähintä olla, silliehä se lukkuo siel kontrahis-kii? — Ehä mie uo tavant sitä nii tarkkoa joka paikast. — Uotpaha ainakii sen koha älynt mis maini-toa käsrahast, mut mie e käy näi-he keral millekeä, kutsutoa vieroat miehet tälläsii vänyröi syyneä-meä. — Mite voa tahot, ehä myö tunnetut miehet käyvä teä verta-sist jäväjämmeä, mie pilkon neä vaik riihpuiks niitä tulki liija nä-pijäst varustettuu. Järvellepäin kääntyen Antti jatkoi, eiks tänä-

päin uoki sorja ilma ja täs kohas hn... paikkaki."

Myrtynyt mies lunkahutti kat-seensa toisen osoittamalle suun-nalle, hulmaili sitten pitkään edes-sään kaartuvaa monikilometristä, avaraa lahtea, jonka sinivireisestä pinnasta päivänsäteet kimposivat kirkkaasti säkenöiden. Rantaa kiertävää pallevyötä katkoivat ojarohottien sinertävät varjot, yl-puolen männikkö kirkasteli vih-reyttä hankitaustaa vasten. Hy-väntuulisesti myhäilevä luonto an-toi sinäpäivänä ikäänkuin jonkin-laista verskottia tulevasta kevääs-tä.

Tuolla aikakaudella eläneet kan-sanmiehet eivät, (eikä kai nykyi-setkään) tavanneet puhjeta suuri-ääiseen ylistykseen jotain kaunista kohdatessaan, tietty vaikutus täl-laisilla seikoilla kuitenkin oli, täs-sätapauksessa upea, rauhallinen näkymä huljautti öljyä kiukun tyrskiyhin, syntynyt erimielisyys kutistui, kiistely tuntui tyhjänpäi-väiseltä, mitättömältä. Antti kat-kaisi äänettömyyden teekutsulla, "tuva torist o noust jo kauva ai-koa savvu, siel soattoa olla päi-väsaju kypsän, se o keitetty tuon vonka viest, eikä hyvveä sajjuu muust tulekoa, lähteähä variloil. "Nöksähtänyt pomokin hieman liestyi, "no soataha mie lähtiiki, tulluo siit tänäpäinki ies jottai tehhyks."

Kotonaan isäntä ohjasi vieraan-sa kamariin, palvelija kantoi tar-jolle leipää, voita ja suolakalaa, Antti nosti pöytään sajunselviket-tä sanoen, "tuo ehtyneihe maito o nii vihaval, jot sitä ei ilki vieroal esitteä, laittoa täst takanoihenna, teä ei uo myrähtänyttä, täs o vers-kii kalloaki, toispäin suolattuu, tie suis mukkaine voitleipä itselleis." Vastaanottaja kummasteli, "pu-nasta kalloa, onks teä... mil opil sie uot näitä soant." — Mitä lie-nyöt säynä lirkkelöi ja hn... oha niitä pyytölöi, most neä o nostettu

Reisumiehenä

Oli vuosi 1922. Uitto oli jo Pius-tilla saatu päätökseen, eikä 15-vuotiaalla ollut asiaa Saarniaisten kosken uittoon. Alaikäiset, sanoi Aatami Pursiainen.

Oli tosin ratavartija Toropaisen Villen topparoikka, mutta vain miehiä kolmen markan tuntipal-kalla ja naisia laveraamaan, siis tasoittamaan topparoikan jäljet ratapenkassa. Naiset piti Villelle olla puoleksi missejä, nuoria ja kauniita, pojat ei kelvanneet. Olin siis ilman työtä. Mutta minua on-nisti paremmin kuin osasin toi-voakaan. — Petäjärvellä sattumalta asui Holman Tahvon talos-

sellasil kokil mil toist nyhteät kä-märii moast. "Muutaman lasillisen juotuaan alkoi pomo tuumia, "ehä tyvilöihe kevelyys nii paljuo hait-toa ko sahates älyveä ohjata ja toiseltpäi, ehä oksato puu mite kasva. — Tuota, meinoat sie jot lähettäis viel mittoamoa ne tukit? — En, uotha sie jo ainaki kertoal-lie heitä mittailt, mitä niitä enneä tiissimeä, montaks jalkoa niitä o? — Tuhat viissattoa. — Hyvä o tuo kontrahtiis tän mie poa nimmei ala, soahoa turha työ pois teän tähellisemmä tielt, tuota vissiihä teil mahtuu yötä olemoa? — Kyl, ainha mukasal seläl sijjoa löytyy.

Aamulla isäntä katseli vieraansa perää ikkunasta, miehen ympärillä pyöri ja kieppui ärisevä koiru, ta-lonväen ei heillä tarvinnut vaivau-tua saattelemaan kävijöitä, Halli hoiteli ne hommat patistelematta, mielihalulla. Antin katse siirtyi ti-vaanilla lojuviin "nuljuksen nap-puloihin, hn... täs moalmas o mon asja samalaista ko nuoie laittelemine, ensittäi ei meä yks-keä kohallie, mut oikijalviisiikö mukeloitteluo ni hn... veäräki suoristuu!

ajatukseen yhtyy myös
alameä poika

sa inkeriläissyntyinen välskäri Mikko Rämö, jolle työmiehet myö-hemmin antoivat lempinimen "Eri-Rämä". Ja Rämö alkoi värvätä miehiä Voikkaalle, jonne Kymi-yhtiö rakensi sähkötehdasta ja tälle rakennukselle pääsin kirves-miehille apupojaksi.

Olin alle 16-vuotias, mutta po-mo sanoi ikäni vuotta vanhem-maksi, silloin kun ei tarvinnut ol-la matkassa papinkirjaa eikä mui-takaan papereita.

Oli kaunis keväätaamu kun läh-dettiin Petäjärven asemalta. Rau-dusta oli jo tullut muutama mies junaan, mutta Petäjärveltä ei läh-tenyt kuin minä ja pomo itse, jos-kin matkan varrelta tuli lisää joukkoa niin, että sakissa oli illal-la jo 10 miestä. Hiitolassa ja Vii-purissa oli junan vaihto ja pääte-asema oli Harju. Täältä oli 10 km mentävä apostolin kyydillä, siis jalkaisin, sillä minkäänlaista kuljetusta ei ollut järjestetty. Au-toja ei silloin vielä ollutkaan sii-hen tehtävään.

Illalla oltiin kuitenkin perillä, tosin väsyneinä. Asuntona oli teh-taalla varastorakennus, joka ei ol-lut liialla mukavuudella pilattu: Paljaat tiiliseinät ja sementtilat-tia. Valoa kyllä oli mutta ei mi-tään lämmityslaitetta, mutta oli-han kesäaika. Tehtaan puolesta annettiin makuuvaatteiksi käytös-tä poistettuja, tosin pestyjä, ko-nehuopia. Raakalaudasta tehtiin makuulaverit ja jokainen sai teh-dä mieleisensä, samoin tehtiin pöy-tä, jossa jokainen söi omia eväi-tään.

Kun olin vielä alaikäinen, en saanut olla työssä kuin 6 tuntia päivässä, joten kerkesin hyvin käydä ruokaostoksilla kaupoiissa ja torilla ja toin meidän porukal-le mitä kukin kutsui. Maitoa ja

piimää toin 10 litran ämpärillä, jonka sitten miehet tasasivat kes-kenään. Tehtaan saunassa käytiin lauantaisin ja pyykin pesi Kymi-joki. — Paita ensin kasteltiin ja hierottiin vahvasti saippualla ja kaulukseen köytettiin vahva pyyk-kinaru. Narusta pyykki laskettiin kosken kuohuun ja puhdasta tuli halvalla. Aurinko kuivasi pyykin ihan ilmaiseksi ja silitys kävi it-sestään, kun kanteli naulalaati-koita, tiiliä, lautaa ym. tarvikkei-ta.

Silloin sain kokea minkälaista on elämä 15-vuotiaalla aikamies-ten sakissa, jossa 25 miehen käm-pässä on aina puolet asukkaista paikalla. Oli maailman sällejä, juoppoja, tappelijoita, kortinlyöjiä ja työtä vieroksuvia. Silti toimeen oli tultava, jos meinasi saavansa joka päivä jotain syötävää suu-hunsa. Oli mukaviakin aikoja. — Olin saanut jo muutaman tilin kouraan, tuntipalkka 4.50 mk, ai-kamiehet saivat 8 mk tunti ja li-säksi saivat tehdä urakoita.

Kohokohta tällä reisulla oli se, kun Kymi-yhtiä vietti 50 vuotis-juhlaa. Juhlaan kutsuttiin kaikki työmiehetkin oikein kutsukortilla. Ja juhlaan kuljettiin kapearaiteis-ta rautatietä pääsijunalla, joka oli koristeltu ja liputettu juhla-kuntoon. Oli erikoisen kaunis ja läm-min kesä ja Kymin tehtaal-le oli laitettu tehtaan "laanille" monta 20 metriä pitkää pöytää, johon henkilöt kehoitettiin istumaan samalla tavalla numeroituun koh-taan kuin oli kutsukortissakin. Yhtiö oli teettänyt Arabian teh-taalla isot kahvikupit joissa luki kultakirjaimin Kymi Osakeyhtiö — Kymmene Aktiebolag 50 vuot-ta. Jokainen kutsuttu sai kupin omakseen kahvin juotuaan ja li-säksi lähes puolikiloisen vehnäsen.

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81 204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ
- KORISTETAKOTOITA

Paimenpoika

Ala ei ollut suuren suuri, olipa-
han vain sellainen kämmenen ko-
koinen lämpäre jussikoitunutta
luonnon niittyä jonka keskellä
kyyhötti vanha vuosien harmaan-
nuttama heinälato.

Sieltä täältä aukion laitamilta
kurottautuivat lonkeroiset aukot
syvälle lehtevään pusikkoon. Ko-
ko niitty oli kuin tarujen laby-
rintti, erona vain se, että kattona
oli Jumalan sininen taivas ja hol-
veina vihreät puut.

Puuston pienuudesta päätellen
koko niitty oli joskus ollut rai-
vattua, kenties kaskettua, mutta
viljeltyä tuskin koskaan? Kenties
nyt niityn metsittymisen myötä
luonto otti omaansa takaisin. Pa-
ranteli ihmiskäden ja kirveen viil-
tämää viiltoja, joita jo maaksi
maatunut, kumpujen yöhön ka-
donnut raivaaja oli viiltänyt.

Hall'aho, nimi karu, soinnissaan
katkera kaiku. Halla, kansallinen
kirous, Jumalan ruoska. Halla,
Saarijärven Paavon painajainen,
toiveiden hauta, pettuleipä, nälkä

Minäkin sain kupin alusvateineen
ja säilytin tätä kalliina muistolah-
jana 20 vuotta, mutta sitten se ka-
tosi talvisodan melskeissä ja tun-
tui minusta kuin olisi jokin lähi-
omainen poistunut luotani.

Näissä Kymi-yhtiön juhlissa oli
paljon joukkoa. Oli nuoria par-
haassa työiässään olevia, mutta
oli myös jo kauan tehtaan patruu-
naa palvelleita harmaapartaisia
ja ryppyisiä vanhuksia. Heille an-
nettiin mitali rintaan. Monelle vie-
rähti kyynel poskelle, näistä us-
kollisista palvelijoista.

Herrat vuorineuvokset sanoivat
helliä sanoja näille kauan palvel-
leille ja selostivat yhtiön synty-
vaiheita ja historiaa.

ja mieron tie. — Kas siinä esi-
siemme elämä koko koruton ku-
va.

Halla-ahoksi paikkaa tuskin
mainittiin muualla kuin virallisis-
sa asiakirjoissa, jos aina niissä-
kään. Paikkakuntalaisittain lau-
suttuna nimi ei kuulostanut kum-
paiseltakaan. Nimi ikäänkuin syl-
käistiin suusta panematta sen eri-
koisempaa painoa sanan yhdelle-
kään tavulle. Se oli vain Hallaho.

Hall'aho oli yksi niistä monista
erillisistä maa-alueista jotka Her-
ramme oli kaikkietävässä viisau-
dessaan uskonut Anulaisten hal-
lintaan. Se, miksi maat olivat näin
monessa osassa, lienee kaiketikin
ollut jakotekninen juttu? Kas, oli-
han Anulaisilla kantatilansa lisäk-
si maata Lutjanassa, Maksmoissa,
sekä kaksi palstaa Röykkylässä:
— Hall'aho, sekä rantaniitty.

Anulan nuori isäntä toi pienen
palkollisensa tutustumaan talon
ulkoisiin tiluksiin.

Talon ulkoisiin tilauksiin tutus-
tuminen oli pojalle ensiarvoisen

Nyt jokin aika sitten Kymi-yh-
tiö vietti 100-vuotisjuhliansa, tus-
kin silloin mukana olleissa oli
montakaan mukana nyt, sillä on
jo kasvanut kokonaan uusi suku-
polvi henkilökuntaa, vaikka yh-
tiön nimi on pysynyt samana.

Kerrotunlaista oli silloin 53
vuotta sitten. Syksyllä piti ottaa
lopputuli, kun piti tulla rippikou-
luun.

Tälläkin reisulla oli yksi paikka
jossa ei epäilty minun olevan ala-
ikäinen. Se oli rautatieaseman lip-
puluukulla, jos pyysin puolta pi-
lettiä niin sieltä silmälasien takaa
kuului murahdus: — Tehän olette
jo aikamies!

Juho Kurikka

tärkeä asia, sillä tästä päivästä
alkaen kuuluisi pojan eittämättö-
miin velvollisuuksiin kiertää ker-
ran viikossa niityn aidattu alue.
Kas, olihan mahdollista, että nii-
tyn ikivanha ja jo lahoontunut ri-
suaita syystä tai toisesta särkyisi,
ja mikäpä silloin estäisikään
Röykkylälaisten lehmä tunkeutu-
masta niitylle?

Katsokaas, eihän se sellainen
laho aita mitään kestänyt. Sattui
vaikkapa vaan joku lehmän kant-
tura kyhnyttämään kutiavaa kau-
laansa aidan seipäaseen, niin jo-
han levisi koko aita kuin "Matin-
Pekon housun sepalus". Melkein
kauttaaltaan oli maasta kohonnut
kosteus lahottanut seipäiden tyvet
poikki ja koko aita lepäsi tukien
(Varojen) varassa. Ainaisen ko-
hentamisen tarpeessa oli aita, ja
ainahan sitä kohennettiin. Mil-
loin kohentajana oli Anu itse, mil-
loin Kati ja joskus jopa paimen-
poikakin. Isännän aika ei yleen-
säkään riittänyt tällaisiin töihin
— ja toisaalta — nämähän olivat-
kin niitä akkojen töitä joihin ke-
sän kiireisiin uppoutuneilta isän-
niltä harvemmin riitti aikaa.

Ensimmäiseksi tutustuttamisen-
sa kohteeksi valitsi isäntä Hall'-
ahon niityn. Niitty oli — kuten
jo todettiin — vain kämmenen ko-
koinen lämpäre jussikoitunutta
luonnonniittyä. Pinta-alaa niitylle
tosin kertyi paljonkin, mutta suu-
rimman osan siitä oli jo lehto ot-
tanut omakseen. Hall'ahon jälkeen
poikettaisiin yksinteen sekä ranta-
niityllä että maksimoissa.

Isäntä "poikineen" seisoi ladon
varjoisella seinustalla. Taivaalta
helottava auringon kehrä oli kuu-
ma kuin "helvetin pätsi". Mies-
ten selät olivat märät ja kasvoilla
helmeili hiki.

Huolestuneena silmäili isäntä

poudan polttamaa keltaista hei-
nää. Kuin apua anonen nosti isän-
tä kasvonsa kohti taivaan sineä,
mutta taivas oli autio ja tyhjä.
Vain polttava aurinko purjehti
pitkin taivaan sinistä selkää. Her-
ra ei tehnyt eroa hyvä, ei pahan,
ei rikkaan sen enempiä kuin köy-
hänkään välillä, vaan antoi päi-
vän paistaa jokaiselle. Puolueeton
oli "Taivahan Taatto", ei armahta-
nut ketään, vaan tasapuolisesti
"grillasi" kaikkien lihaa.

Pojan huomio kiintyi suureen ja
lihavaan parmaan joka pyöriskeli
hänen ympärillään. Paarma teki
tunnustelevia syöksyjä. Se vuo-
roin lähestyi poikaa, vuoroin loit-
toni pojasta. Mutta huomattuaan
pojan passiivisuuden sitä kohtaan,
se vihdoin rohkastui ja las-
keutui pojan paljaalle käsivarrel-
le. Poika ei tehnyt elettäkään hä-
tistelläkseen parmaa pois, vaan
odotti kärsivällisesti kunnes paar-
ma unhoitti pelkonsa, työnsi
"piikkinsä" huokoseen ja alkoi
imeä. Silloin poika teki salaman-
nopean liikkeen ja sieppasi paar-
man hyppystensä väliin. Turhaa
oli paarman enää pyristellä. Se
oli kiinni ja kiinni pysyi. Toisella
kädellään poika otti heinäkorren,
puraisi siitä parisenttisen pätkän
ja työnsi sen paarman pyllyyn ja
laski paarman lentoon. Vinosti
siipiään viuhtoen kohottautui
paarma ilmaan, otti korkeutta,
menetti sen, otti uudestaan kor-
keutta, mutta menetti sen jälleen.
Suu messingillä seurasi poika
paarman viuhtomista.

Isäntä sattui vilkaisemaan poi-
kaa. Vaihto sanoi, että jotain oli
tapahtunut, mutta sitä? Katsoes-
saan pojan katseen suuntaan
asia selvisi. — "Kuuleppas, poika"
— aloitti isäntä, ja jatkoi — "nuo-
tavat saat viedä sinne mistä tulit-
kin — meillä niitä ei tarvita. Mi-
nä itse en ole sadisti, enkä minä
siedä talossanikaan sadistista bar-
baaria." Pidettyään pienen paus-

sin, isäntä jatkoi: "Miltäs sinusta
tuntuu jos minä työntäisin sinun
takapuoleesi "karakkan" ja pani-
sin juoksemaan?"

Poika säikähti. Ajatus kauhisti
häntä. Hän näki itsensä juokse-
massa pitkin niittyä pitkä "ka-
rahka" takamuksissaan...

Mutta minkä enemmän poika
asiaa ajatteli, sen enemmän sen
koomisuus häntä huvitti. Hetkisen
pojan posket pullistelivat ja suu
mutruili enteellisesti, — kunnes
suusta purkautui raikuva nau-
ru...

Ällistynyt isäntä tuijotti poikaa
kuin vesikauhuista koiran pentua.
Vaikea oli järkevän miehen ym-
märtää pojan järjetöntä käyttäy-
tymistä. No, antaapa ajan kulua
— tuumi isäntä. Kärsivällisyyttä
tässä tarvitaan — kärsivällisyyt-
tä ja aikaa. Eihän Roomaakaan
päivässä rakennettu. — Ja oikeas-
taan, kuvaannollisesti ajatellen,
Rooman rakentamistahan tämä on
tämä kurittoman kakarankin kas-
vattaminen. — Ei sitäkään päiväs-
sä päätökseen viedä.

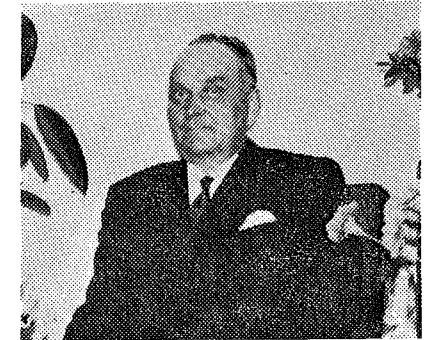
Isäntä oli viisas mies. Hän an-
toi koko probleeman purkaantua
alistuneeseen huokaisuun ja lähti
mielteliään ilmein kulkemaan koh-
ti rantaniittyä johtavaa tietä.

Tie rantaniitylle kulki Karppa-
sen hakamaan halki, ahtautui ku-
jasten suulle ja putkahti veräjän
kautta niityn laitaan.

Rantaniitty — luonnon niittyä
sekin — oli melkoisen mittava. Se

Jatkoa vuosia täyttäneisiin

90 VUOTTA täytti 10.5.1976 Ville
Pitkänen Parolan Vähänummel-
la. Hän on syntynyt Sakkolan Ku-
ninkaanristin kylässä.

70 VUOTTA täytti 8.5.1976 entin-
nen autoilija Johannes (Juho) Nas-
kali Hyvinkäällä. Entinen koti si-
jaitsi Sakkolan Kiviniemessä kau-
niin Vuoksen rannalla, aivan kosken
tuntumassa, jossa hän toimi kuorma-
autoilijana, jota ammattia hän har-
joitti vielä jonkin aikaa Äänekos-
kellakin.

Molempiin sotiin Johannes Naskali
osallistui autonkuljettajana, talviso-
dassa Kannaksella ja jatkosodassa
Syvärillä. Ja niin matka kulkeutui
monen mutkan kautta 1953 Hyvin-
kääle, jossa viettää pirteänä eläke-
päiviään.

60 VUOTTA täytti 2.5.1976 Tyy-
ne Sarmiola, o.s. Nuora Vantaan
Friherrissä. Hän on syntynyt Sak-
kolan Petäjäjärven Nuoranmäellä.

★

LAHDEN TEKNILLISESSÄ OPIS-
TOSSA VALMISTUI INSINÖÖRIK-
SI ERKKI JUHANI LAAKSONEN.
Äiti Hilja Laaksonen, o.s. Pitkänen,
Sakkolan Kaarnaajoelta, isä Risto
Laaksonen Lahdesta.

työntyi kuin kiila kahden vieraan
viljelmän väliin. Vasemmalle jäi-
vät Karppasen pelot ja oikea si-
vu nojasi Karosen maihin.

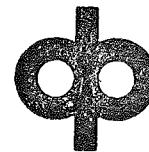
● Jatkuu seur. numerossa

Isännöisijän tehtävät, kirjan-
pidot, tilinpäätökset ym. huo-
lella ja ammattitaidolla.

**ISANNOITSIJAIN
TALO- JA TILIHUOLTO**

Vilusen puistotie
33700 Tampere 70
Puh. 633 729

Eino Syta
Klaavuntie 6 A 5
00910 HKI 91

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON
SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti, ilmestyy 1976 8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 15 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen ja konttorin osoite 37370 Narva. Puhelin 931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspankki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Purontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Uno Pulakka, Eero Koppanen ja Väinö Kekki.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

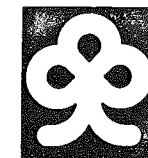
NYT SÄHKOLAMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIA

Vesilahti
Puh. 739 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä urakalla ja laskuun.